

DÖNTVÉNYTÁR

KÖZIGAZGATÁSI ÉS PÉNZÜGYI JOG

Szerkeszti: CSONGRÁDI-SCHOPF ENDRE
kir. közigazgatási bíró.

37.

Illetékkiszabás szempontjából a hagyaték nem minősíthető hivatalos beavatkozást igénylőnek pusztán azért, mert ahhoz ingatlanok is tartoznak.

Közig. bír.: Nem lehetett ennek a panasznak helyet adni a kir. pénzügyigazg. végzésében foglalt indokokon felül még azért sem, mert a panaszos beismerése szerint is, a kérdéses hagyaték utáni vagyónáruházási illetéknek esetében már az 1918. évi XI. t.-c. rendelkezései az irányadók. Ennek 88. §-a pedig a hagyatékoknak illetékkiszabás céljából való bejelentési kötelezettségét illetőleg, az eddig érvényben volt 1881. évi XXXIV. t.-c. 4. §. a) és d) pontjában foglalt vonatkozó rendelkezésektől eltérőleg, akképen rendelkezik, hogy az örökös, vagy örökösök egyetemlegesen kötelesek minden olyan (tehát akár ingókból, akár ingatlanokból álló) hagyatéki vagyronról szóló kimutatást az örökhagyó halála napjától számítandó 3 hónap alatt az illetékkiszab. hivatalnál beterjeszteni, mely hagyatékot érdeklőleg:

a) az 1894. évi XVI. t.-c. 2. §. 1–3. pontjaiban felsorolt esetek hiányában a bíróság az eljárást hivatalból megindítani nem tartozik és

b) az d. törvény 3. §-ában említettek a hagyaték bírói tárgyalását az örökhagyó halálától számított 90 napon belül nem kérték, tekintet nélkül arra, hogy az örökösödési bizonyítvány kiadásáért folyamodtak-e?

Ebben a törvényes rendelkezésben az 1894. évi XVI. t.-c. 2. §-ának 5. pontja, mely a 4. §-szal kap-

csolatban az örökösödési eljárást ingatlan hagyaték fennforgása esetében mindig hivatalból megindítandónak mondja ki, az illetékkiszabás végett való bejelentési kötelezettségét illetően megemlítve nem lévén, kétségtelen, hogy az illetékkiszabás végett való bejelentési kötelezettséget illetően a hivatalos beavatkozást igényelő és ebből az okból nem az örökösök, hanem a bíróság által bejelentendő hagyatékok eseteinek körét a régi az 1881. évi XXXIV. t.-c. 4. §. a) pontjában foglaltakkal szemben az új törvény korlátozta, minélfogva illetékkiszabás szempontjából hivatalos beavatkozást igénylőnek a hagyaték nem minősíthető pusztán azért, mert abba ingatlanok is tartoztak. A panaszolt esetben tehát dacára annak, hogy néhai S. B. hagyatékába ingatlanok is tartoztak és tekintet nélkül arra, hogy az örökösök az örökösödési bizonyítvány kiadásáért kellő időben folyamodtak a bírósághoz; a panaszos örökösök kötelesek voltak a szabályszerű hagyatéki kimutatást az örök-hagyó halálától számított 3 hónap alatt az illetékkiszabási hivatalnak betérjesztteni annál inkább, mert az vitátlan, hogy az 1894. évi XVI. t.-c. 2. §. 1—3. pontjaiban felsorolt és hivatalból való birói eljárást igénylő esetek fenn nem forogtak; sem pedig a törvény 3. §-ában említett örökösök (tehát a panaszosok), a hagyaték birói tárgyalását nem kérték, hanem csak örökösödési bizonyítvány kiadásáért folyamodtak.

A hagyatéki kimutatás betérjesztése az illetékkiszabási hivatalnál — vitátlanul elmulasztván, ezért a vagyonátruházási illethekekről szóló új törvény 82. §. 2. pontja értelmében járó birságnak követelését e helyütt is törvényesnek kellett felismerni. (460/1921.)

38.

A vagyonváltságról rendelkező 1921. évi XV. t.-c. nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely szerint a befizetett üzletrésztőkéből a vállalat veszteségeit le kellene vonni.

(Közig. bíróság 1922). 1072

39.

Az olyan részvénytársaságok, amelyeknek célja és üzletköre kizárólag vagy túlnyomóan ingatlanok kezelése, az ingatlan vagyon értéke után 1°/_o évi illetékegyenértéket tartoznak fizetni.

Közig. bir.: a panasznak részben helyet ad stb. Indokok: A nem vitás tényállás szerint a panaszos Áruházépítő r.-t. az 1910. évi XII 28-án 665.837 K vételárért megszerezte özv. P. Sándorné eladótól a főváros pesti részének 609. számú telekkönyvi betétebe felvett budapesti, váciutcai bérház tulajdonjogát.

Az adásvételi illetéket 1911. évi Aszk. 2539. tétel alatt szabták ki.

Most, 1919. évi GG. 714—1919. tétel alatt a panaszló részvénytársaság terhére az 1918. évi VIII. 1-től XII/31. napjáig terjedő időre 1,970.680 K érték alapul vétele mellett 1°/_o-os kulcs alkalmazásával 8211 K 20 f, folytatólag pedig az 1919—1920. évekre évi 19.706 K 80 f illetékegyenértéket szabtak ki, mit a panaszolt határozat változatlanul tartott fent.

A panaszló r.-t. a határozat ellen benyújtott panasziratában kifogásolja, hogy az illeték alapjának kiszámítása nem az 1917. évi nyers bérjövedelem alapján történt, továbbá az 1°/_o-os kulcs helyett a 0·2°/_o-os kulcs alkalmazását kívánja. Kijelenti még, hogy csakis ugynevezett családi házának kezelésével foglalkozik, végül sérelmesnek tartja, hogy a kincstár az illetékegyenértéket nem az 1918. évi XI. t.-c. 111. §-ában adott felhatalmazás alapján kibocsátott 1918. évi 88.000. számú végrehajtási utasítás 122. §-ában megjelölt időponttól, hanem már 1918 VIII/1. napjától visszamenőleg követeli.

A panaszt csak részben lehetett jogosnak elismerni. Ugyanis a vagyónátruházási illetékekről szóló 1918 : XI. t.-c. ennek a törvénynek a 114. §-a szerint 1918. VIII/1. napján lépett életbe.

Ennek a törvénynek a 109. §-a, illetve ennek harmadik bekezdése szerint a törvény 105. §-ának 4. pontjában felsorolt azok a részvénytársaságok: „Amelyeknek célja és üzletköre kizárólag vagy túl-

nyomóan ingatlanok kezelése, az ingatlan vagyón értéke után 1% évi illetékegyenértéket tartoznak fizetni.“

A panaszló cég alapszabályainak 2. §-a szerint a r.-t. vállalatának tárgya: „Budapesten áruháznak felépítése és kezelése, ingatlanok vétele és eladása, bérházak építése, kezelése és értékesítése stb.“, mikből megállapítja a bíróság, hogy a panaszló cég terhére az imént említett 105. §. 4. pontját törvényszerűen alkalmazták, s így a panasznak az 1%-os kulcs alkalmazását kifogásoló része alaptalan.

A panaszló r.-t. különben a panaszában maga is előadja, hogy csakis házának kezelésével foglalkozik, a kizárólagos házkezelési tevékenység pedig, a felhívott törvényszakasz szövege szerint ennek a törvényszakasznak az alkalmazását már egymagában is jogossá teszi.

Az illetékegyenértéknek 1918. évi augusztus hó elsejéig visszamenőleg történt kiszabása tekintetében emelt panasz ugyancsak alaptalan, mert a szóban forgó törvény, a 114. §. rendelkezése szerint 1918. évi VIII/1-én lépett hatályba és a 109. §. harmadik bekezdésének különleges rendelkezése szerint a 105. §. 4. pontjában felsorolt vállalatok — tehát a panaszló részvénytársaság is, — az illetékegyenértéket ennek a törvénynek életbelépése napjától tartozik fizetni. A panaszos részvénytársaság tehát a törvény 109. §-ának harmadik bekezdésével szemben a 111. §. rendelkezéseire helytelenül hivatkozik.

Végül az illetékegyenérték kiszámítási alapja tekintetében emelt azt a kifogást, hogy a felhasznált 1918. évi jövedelmi adatok helyett az illetékegyenérték kiszámítási alapjául az 1917. évi nyers bérjövedelmi adatokat kell venni, alaposnak kellett elismerni.

Ugyanis a panaszló vállalat az illetékegyenértéket a 109. §. harmadik bekezdésében foglalt, már említett speciális rendelkezés szerint 1918. évi VIII/1-ső napjától tartozik fizetni és pedig az illetékegyenérték alapjairól rendelkező 106. §. első bekezdésének második mondata nyomán az ingatlannak a fizetési kötelezettség beálltát megelőző, vagyis 1917. évi adatai alapján.

Ehhez képest a panasznak ebben a részében helyet adni s a rendelkező rész szerint határozni kellett. (4498 1921.)

40.

A Cseh-Szlovákok által megszállott terület állampolgárai nincsenek mentesítve az 1921: XV. t.-c. I. fejezetében megállapított vagyonváltság alól; az ezen irányban kibocsátott pénz. min. rendelet csupán felfüggeszti a vagyonváltságtételeknek a befizetését.

Közig. bir.: Nem lehetett a panasznak helyet adni a panaszolt határozatban foglalt és e bíróság által is elfogadott okokon felül azért sem, mert a m. kir. pénzügyminiszternek 128940/921. sz. rendelete — mely az 1921. évi XV. törvénycikk 51. §-ában nyert felhatalmazás alapján adatott ki, — Cseh-Szlovákia állampolgárait és az ott székelő jogi személyeket nem mentesíti a törvény I. fejezetében megállapított vagyonváltság alól, hanem csupán felfüggeszti azoknak a csehszlovák vagyonváltságtételeknek befizetését, amelyek a rendelet kiadásáig be nem fizetettek. Már pedig a panaszos pénzintézet terhére kirótt, panaszolt vagyonváltságot a győri magyar királyi pénzügyigazgatóság jelentése szerint a M. L. B. győri fiókja már befizette. (775/1922.)

41.

Az 1909: VIII. t.-c. 17. §. 9. pontja a nyugdijalapba helyezett összegeknek és ahhoz való hozzájárulásoknak levonását minden korlátozás nélkül megengedi, ha a nyugdijalap az alkalmazottak ellátási igényeinek biztosítására le van kötve. Az ilyen alap tehát ezen rendeltetésétől el nem vonható és nem számítható a társaság tőkéjéhez.

Közig. bir.: Jogos az adóügyi bizottságnak az a döntése, hogy a nyugdijalap gyarapítására fordított 7500 K-t a mérlegszerű nyereségből levonta és azon alapnak 5623 korona 95 fillér szaporulatát nem adta hozzá, mert:

Az 1909:VIII. t.-c. 17. §. 9. pontja a nyugdíj-alapba helyezett összegeknek és ahhoz való hozzájárulásoknak levonását minden korlátozás nélkül megengedi. A levonás jogosságának megítélésénél — figyelemmel a törvényhozásnak ama törvény alkotásánál kifejezésre jutott azon szándékára, hogy az alkalmazottaknak munkaképtelenségük idejére való ellátását adókedvezményvel is elő kell mozdítani, — csak azt kell vizsgálni, hogy a nyugdíjalap az alkalmazottak ellátási igényeinek biztosítására alapszabályszerűen le van-e kötve és a levonás nem tehető a törvény 13. §-ának a későbbi rendelkezésekben szabályozott levonásokra nem vonatkozó intézkedése alapján attól függővé, hogy a nyugdíjalap önálló adóalanyul tekinthető intézet legyen.

A vállalat alapszabályainak 8. és 72. §-aiból pedig kitűnik, hogy annak a mérlegekben állandóan és elkülönítetten nyilvántartott nyugdíjalapja kizárólagosan az alkalmazottak nyugellátására van lekötve, ezen rendeltetésétől el nem vonható és arra a társaságnak — a részvényesek összességének — mindaddig, még feloszlás esetén sincs igénye, míg nyugdíjjogosult alkalmazott van, illetve minden nyugdíjigény meg nem szűnik.

Ezekből, különösen az alapszabályoknak idézett rendelkezéseiből azon döntésnek jogossága is következik, hogy a nyugdíjalap nem számítható a társaság saját tőkéjéhez, mert az 1916:XXXIV. t.-c. 5. §-ának 2. bekezdése értelmében ahhoz csak a társaságnak kizárólagos tulajdonát alkotó tőke számítható, ilyenek pedig csak a társaság szabad rendelkezése alá eső vagyon tekinthető.

Jogosan tagadta meg az adóügyi bizottság 494 korona 92 fillér osztalékszelvény illetéknek a nyereséghez adását azon tény alapján, hogy azon a részvényeseket terhelő illeték ezek részéről megtérített s a bevételek között el van számolva. A panaszlónak ellenkező állítása a határozat megváltoztatására annál kevésbé vehető alapul, mert az adózó fél védőiratában is kijelentette, hogy az a tény megfelel a valóságnak és nem tehető fel, hogy magát valótlan tényállítással büntető eljárásnak tenné ki.

A 244 K 88 f pénztári járulékra és 259 korona

82 fillér tisztviselői nyugtáilletékre vonatkozóan törvényszerűen meg van okolva a határozat és a kincstár képviselőjének nincs panaszjoga olyan jogsérelmek orvoslása végett, melyeket a kincstár az első fokban határozott pénzügyi hatóságnak intézkedése folytán szenvedett.

Az adóügyi bizottságnak azt a döntését, hogy — az 1916. évi hadinyereségadónál — az értékpapírok mérlegszerű és valóságos értéke közötti különbözetként kimutatott megtett tartalék címén az adózó vallotta 50.743 K összeget adta hozzá a nyereséghez, azért nem lehetett jogtalannak elismerni, mert az 1500 1917. sz. pénzügyminiszteri rendeletnek kizárólag az 1917. évi vagyoadóra vonatkozó értékbecslése alapján nem lehet megállapítani, hogy az értékpapíroknak 1916. évvégi valóságos forgalmi értéke nagyobb volt a fél számította s a bizottság által megfelelőenők talált értéknél. (2294/1920.)

42.

Az 1914 : XLIII. t.-c. 55. §. szerint a kiszabás alapján készpénzben járó határozati illetéket a peres felek a perköltségviselési kötelezettségnek arányában viselik.

(Közig. bíróság 339/1922).

43.

A vagyonváltság kiegyenlítésénél a hadikölcsönkötvényekkel való fizethetésre vonatkozó igény bejelentése határidőhöz kötve nincs és ezért ezen igény keretében a jogorvoslati eljárás során is módosítható az elsőfoku hatóság elé terjesztett kérelem.

(Közig. bíróság 460/1922).

44.

Betétváltság alól való mentességet nem lehet megállapítani azon a címen, hogy a betető a betétet a pénzügyintézetnél fennálló tartozásának fedezésére vagy biztosítására helyezte el.

(Közig. bíróság 4167/1921).

45.

Az olyan r.-t. vagyont, melynek részvényei tőzsdén nem jegyeztetnek és amelynek 1920. évet megelőzően legalább 7 üzlet-éve van, az 1921: XV. t.-c. 17. §. 3-ik bekezdésének b) pontja szerint az 1913—1919. évi átlagos osztalék tőkésítésével kell számításba venni.

Közig. bir.: Az olyan részvénytársaság vagyont, melynek részvényei tőzsdén nem jegyeztetnek és amelynek 1920. évet megelőzően legalább hét üzlet-éve van, az 1921. évi XV. t.-c. 17. §-a harmadik bekezdésének b) pontja alapján az 1913—1919. évi átlagos osztalék tőkésítésével kell megállapítani. A törvény nem tartalmaz kifejezett rendelkezést arra az esetre, ha a vállalat gazdasági éve a naptári évvel nem azonos, vagy ha a vállalat gazdasági évét a számításba jövő hét év alatt megváltoztatta. Az előbbi esetben általános jogelvek nyújtanak segítséget a törvény alkalmazásához oly értelemben, hogy a naptári évek helyébe a gazdasági évek lépnek. Az utóbbi esetben pedig a törvény hiányát a törvény célzata pótolja, amely az, hogy a váltságköteles vagyont az 1920. évet megelőző hét évben kifizetett osztalékok alapján kell megállapítani.

A panaszolt esetben tehát az 1919. évi december 31-én lezárt mérlegből kiindulva hét naptári évre visszamenőleg kell megállapítani az átlagos osztalékot.

Minthogy a panaszolt határozat a vagyonszármazást ennek megfelelően vetette ki, a panasznak helyet adni nem lehetett. (357/1922).

46.

A lakásberendezés értéke, ha maga a lakásberendezés az üzlet céljait szolgálja, jogosan vehető mint üzemi tőke számításba a vagyonszármazó megállapításánál.

Közig. bir.: Panaszos a vagyonszármazó kivétel helyességét amiatt támadja, mert lakásának berendezését, illetőleg annak értékét az adófelszámolási bizottság a vagyonszármazó megállapításánál mint üzemi tőkét szintén számításba vette. Minthogy azonban a pana-

szos lakásán találkahelyet tart üzemben s ehhez, a dolog természeténél fogva feltétlenül szükséges, hogy az erre szolgáló lakhelyiségek a célnak megfelelően be legyenek rendezve, az adófelszólamlási bizottság a lakás berendezését, illetőleg annak az üzlettel kapcsolatos részét, tekintet nélkül arra, hogy azt a panaszos esetleg maga is használja, jogosan vette mint üzemi tőkét számításba, azt pedig, hogy az ily módon számításba vett üzemi tőke az 50.000 koronát el nem érné, a panaszos nem is állította, ennél fogva a panasznak idevonatkozólag helyt adni nem lehetett.

Panaszosnak az 1919. évi hadinyereségadó-kivetés helyessége ellen tett az a kifogása, hogy az adófelszólamlási bizottság által 100.000 koronára becsült üzleti jövedelemnek csak 4 hónapra eső egyharmad része lett volna a hadinyereségadóalap tényezője gyanánt felveendő, miután üzlete az üzleti célra szolgáló szobák elrekvirálása miatt nyolc hónapon át szünetelt, alaptalan, mert a határozat rendelkező részének a határozat indokolásával való egybevetéséül megállapíthatóan, az adófelszólamlási bizottság, éppen a panaszos által az adófelszólamlási bizottsági tárgyaláson bizonyított s panaszában újból érvényesíteni kívánt fenntemlített körülményekre való tekintettel az I. fokon 100.000 koronában megállapított üzleti jövedelmet csak 57.000 koronával vette számításba s azt, hogy ez a becslés a panaszosnak 1919. évi tényleges, tehát a panaszos által elismert négy hónapra eső üzleti jövedelmét meghaladná — a panaszos semmivel sem bizonyította — miért is a panasznak ebben a részében sem lehetett helyt adni. (1021/1922).

47.

A vadászathoz fűződő közérdek sérelmével járna és a vadállomány kipusztítására vezetne az, ha a községi vadászterület haszonbérlete a polgároknak vadászati egyesületté nem szervezett és így kellően nem fegyelmezett nagyobb tömege kezébe juttattnék.

(Közig. bir. 465/1922. K.)

48.

Kényszeregyezségi eljárásban kirendelt vagyonfelügyelőnek a bírósághoz tett jelentései illetékmentesek.

(Közig. bíróság 4380/1921).

49.

Az illetékérték alapjához nem lehet hozzászámítani a kávéház bérlője által fizetett vízdiij és világítási díjak összegét.

(Közig. bíróság 2599/1921).

50.

Ingatlan átruházásánál az okiratbafoglalás érvényességi kellék; ennélfogva a szóbeli jogügylet illetékezés szempontjából vagyonátruházást nem létesít és így bejelentési kötelezettség alá sem esik.

(Közig. bíróság 2988/1921).

51.

A panasziraton lerótt illetéknek 5 koronát meghaladó részét nem lehet visszatéríteni akkor, ha a közigazgatási bíróság az ügyet nem dönti el érdemlegesen.

(Közig. bíróság 4019/1921).

52.

Továbbeladásra adott fényüzési tárgyak csak akkor mentesek a fényüzési forgalmi adó alól, ha a keresetszerű továbbeladás előzetesen igazoltatik.

(Közig. bíróság 2281/1921).

53.

Vadászati jog önálló gyakorlása céljából az olyan ingatlanok is egyesíthetők, melyek különböző községek és más-más vármegye területén fekszenek, ha összefüggők és szomszédosak.

(Közig. bir. 218/1922. K.)

54.

A forradalmi idők alatt a hatósági jogokat gyakorló egyénekkel szemben közismerten kifejezésre jutott bizalmatlanságot még ha az egyes esetekben veszélyesen fenyegető módon nem is nyilvánult meg: erkölcsi kényszerhelyzet előidézésére alkalmasnak kell minősíteni. Az ilyen kényszerhelyzet hatása alatt történt lemondás vagy a hivatali ténykedéstől való tartózkodás a szolgálati viszony megszűnését nem eredményezheti.

Közig. bir.: Panaszt elutasítja. Indokok. A Sándor községi főjegyző, több előjáróval együtt, hivatali állásáról való lemondását a község képviselőtestületének 1918 XI/15-én tartott közgyűlése elé terjesztette s lemondását szóval is bejelentette. Ezt a lemondást a képviselőtestület hozzászólás nélkül el is fogadta.

Nevezett főjegyző ezután a járási főszolgabírótól kéthavi szabadságidőt nyert, de még annak letelte előtt egy másik községi főjegyzői állásra helyettesítettet, ahol 1919. évi szeptemberig működött; közben azonban, arra való hivatkozással, hogy hivatalának a forradalmi néphangulat által szülte kényszerhelyzetből történt elhagyása joghatályos nem lehet, kérte hivatali állásába való visszahelyezését s minthogy ez meg nem történt, több panaszbeadványt intézett visszahelyezése érdekében a vármegye alispánjához, a működésükben akadályozott községi alkalmazottak kormánybiztosához és a belügyminiszterhez is. Az utóbbi, 1921 VII/3-án keltezett beadványában hivatkozik arra is, hogy állásának választás útján való betöltésére a főszolgabíró már határnapot is kitűzött. A választás azonban, mint az iratok tanúsítják, meg nem tartatott.

A vármegye törvényhatósági bizottsága ezek után, a belügyminiszter utasítása folytán, a nevezettnek állásába leendő visszahelyezése iránti kérelme tárgyában akként határozott a panasszal megtámadott határozatával, hogy őt főjegyzői állásába visszahelyezni rendeli.

A panaszírat ez ellen a határozat ellen irányul s a panaszbeli kérelem az, hogy a törvényhatósági bizottság határozatával szemben mondja ki a bíróság azt, hogy a szóban levő községi főjegyzői állás szabályszerű lemondás következtében üresedésbe jött és hogy az állásnak választás útján való betöltését rendelje el.

A bíróság a panasznak helyet nem adott,

mert a forradalmi idők alatt a hatósági jogokat gyakorló egyénekkel szemben közismerten kifejezésre jutott bizalmatlanságot, még ha az egyes esetekben veszélyesen fenyegető módon nem is nyilvánult meg, a bíróság olyan erkölcsi kényszerhelyzet előidézésére alkalmasnak ítélte, amelynek hatása alatt a hivatali ténykedéstől való tartózkodás, vagy a hivatali állásról való lemondás az illető hatósági személyre nézve a hivatali viszony megszűnését nem eredményezhette.

Ezt az álláspontot a bíróság a jelen esetben annál is inkább fenntartandónak találta, mert a nevezett községi főjegyzőnek a községi képviselőtestülethez és a járási főszolgabíróhoz 1918. XI/15-én intézett beadványai a lemondásnak egyedüli okául az előjáróság ellen megnyilvánult forradalmi néphangulatot jelölte meg, s továbbá, mert az a körülmény, hogy a járási főszolgabíró a becsatolt s 1918. XI/21-én 18. szab./1918. szám alatt kelt határozatával a panaszolt főjegyző részére, saját kérelmére kéthavi szabadságidőt engedélyezett, szintén amellet szól, hogy a lemondás, ha formailag meg is történt, az csupán a hivatali teendőktől az akkori viszonyok által indokolt tartózkodásnak, de nem az állástól való végleges megválásnak tekintetett.

Ezt a jogi álláspontot foglalta el különben a magyar kormánynak 1919. évi 3886. M. E. számú és az 1920. I. t.-c. 10. §-a által érvényesnek elismert rendelete is, amely a forradalmi idők alatt végbe ment hivatali változások tekintetében oly értelmű rendelkezést tett, hogy az önkormányzati testületi szervek tagjaiként 1918. X/30-án hivatali jogkör gyakorló egyének kötelesek működésüket haladéktalanul megkezdeni, kivéve azokat, akik időközben

nyugdíjaztattak, vagy állásuktól fegyelmi vagy bünvádi eljárás útján felfüggesztettek.

A nevezett főjegyző azonban eddigelé nyugdíjazva vagy felfüggesztve nem lett. (527/1922. K.)

55.

A vadászati jog önálló gyakorlása céljából a házastársak közös tulajdonában levő ingatlanoknak — annál a szoros kapcsolatnál fogva, amely a házastársakat erkölcsi és vagyoni tekintetben összeköti — az egész területe számításba veendő.

Közig. bir.: Az 1883. évi XX. t.-c. 2. §-a szerint, a vadászati jog önálló gyakorlása céljából az egyenkint legalább 50 katasztrális holdnyi ingatlant bíró tulajdonosok területeiket egyesíthetik s az egyesített területen, ha az a 200 katasztrális holdat eléri, a vadászati jogot önállóan gyakorolhatják.

Ebben az ügyben az az első kérdés, hogy a házastársak közös tulajdonában levő ingatlannak egész területe vehető-e számításba, vagy csak az eszményi hányadrésze; mert az ítélet fejezetében megnevezettek ingatlanai csak akkor ütik meg az 50 katasztrális holdnyi térmértéket, ha a feleségeikkel közösen birt terület térmértéke egészben számítatik.

A magyar királyi közigazgatási bíróság úgy találja, hogy annál a szoros családi kapcsolatnál fogva, amely a házastársakat nemcsak erkölcsi, hanem vagyoni tekintetben is összeköti, a teljes elkülönzés a jelen esetben is, annál kevésbé volna helyén való, mert hasonló rendelkezést már az 1886. évi XXI. t.-cikk 26. §-a és az 1886. évi XXII. t.-cikk 33. §-a is tartalmaznak, amikor a férj virilis jogának a megállapításánál, a férj kezelésében levő házastársi vagyon adójának a beszámítását megengedik.

Minthogy pedig ilyen módon az egyesültek mindegyikének az ingatlana felül van 50 katasztrális holdon, s minthogy az egyesített terület a 200 katasztrális holdat meg is haladja: helyesen határozott a közigazgatási bizottság, amikor az egyesülést megengedte. (277/1922. K.)

56.

Valamely halászati társulat érdekkörébe tartozó területen a halászati jog az 1888: XIX. t.-c. 14 §. b) pontja szerint csak a halászati társulat keretében gyakorolható.

Amennyiben pedig valamely halászati társulat működése szünetel úgy a jog csak hatóság által adható bérbe.

Közig. bir.: Az eljáró közigazgatási hatóságok meg nem cáfolt megállapítása szerint a kérdésben levő halászati terület a hármaskörösi halászati társulat érdekkörébe tartozik, vagyis ez a terület az 1888: XIX. t.-c. 14. §. b) pontja szerinti elbírálás alá esik, a halászati jog erre a területre nézve tehát csak halászati társulat keretében gyakorolható és így panaszosok területüket közvetlenül és önállóan bérbeadni törvény szerint jogosultak nem voltak.

Amennyiben pedig valamely halászati társulat működése szünetel — vagy feloszlik — a törvény 47. §-a értelmében a csupán társulati alapon gyakorolható halászati jogok a hatóság által adandók bérbe ami a jelen esetben a földmívelésügyi m. kir. minister hozzájárulásával meg is történt.

Minthogy a vármegyei közigazgatási bizottság megállapítása szerint a hármaskörösi halászati társulat most áll ujjaalakulás előtt és ezért csak ideiglenes bérbeadásról van szó, — amely csupán addig érvényes, amíg a társulat autonóm működését felveszi, a társulat érdekkörébe tartozó halászati jogokra vonatkozó eddigi szerződéseknek — az árverés mellőzésével de a bérösszeg felemlésével történt ideiglenes fenntartás a törvény célzatának megfelel.

Az eljáró közigazgatási hatóságok tehát törvényszerűen határoztak amikor a panaszló S. testvéreknek azt a bejelentését, hogy halászati jogukat önállóan bérbeadták — illetve a bejelentett szerződést jóvá nem hagyták, miért is a panasznak helyt adni nem lehetett.

S. Lajosnak ehhez a panaszhoz való csatlakozását figyelembe venni nem lehetett, mert a megtámadott közigazgatási bizottsági határozat nem a

nevezett halászati jogosítványáról és bejelentett szerződéséről rendelkezik.

S. Lajos ügye a felterjesztett iratok szerint külön tárgyalatott s a vármegyei alispánt a m. kir. földmivelésügyi minister abban az ügyben is megfelelő eljárásra utasította.

S. Lajos tehát csak a 19162/1921. sz. alispáni határozatra hozandó közigazgatási bizottsági határozat ellen élhet a bíróság előtt panasszal. (410/1922.K.)

57.

Községi vadászterület árverésén azok is részt vehetnek, kiknek lőfegyvertartási engedélyük nincs, de csak abban a feltevésben, hogy az engedély az árverés megtartása után, de még az árverés jogérvényes felülbírlásáig megszereztetik.

Közig. bir.: A panasznak helyt ad, a megtámadott törvényhatósági bizottsági határozatot hatályon kívül helyezi s a panaszos község képviselőtestületének 1921 IX/13-án hozott határozatát emeli érvényre és ehhez képest T. vármegye alispánját arra kötelezi, hogy az árverés eredménye alapján, a községi vadászterület haszonbérletére nézve F. József legtöbbet ígérővel megkötött szerződést — erre az ítéletre hivatkozással — lássa el jóváhagyási záradékkal. Indokolás: A háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján kiadott 9862. M. E. 1920. számú rendelet 4. §-ának utolsó bekezdése azt a rendelkezést tartalmazza, hogy az, akinek lőfegyvertartási vagy vásárlási engedélye nincs, vadászjegyet nem kaphat, sem községi vadászterületet nem haszonbérrelhet.

Ez a rendelkezés lényegileg azt fejezi ki, hogy jogérvényesen nem szerezhet meg községi vadászterületet az, kinek sem lőfegyvertartási, sem vásárlási engedélye nincs.

De ez a rendelkezés nem zárja ki azt, hogy a községi vadászterület árverésén — ilyen engedély nélkül is — részt lehessen venni abban a feltevésben, hogy az engedély az árverés megtartása után, de még az árverés eredményének jogérvényes felülbírlásáig megszereztetik.

Az árverésen legtöbbet ígérő F. Józsefnek ilyen engedélye, az árverés napján még nem volt ugyan, de a dunaföldvári járás főszolgabírájának 9052/1921. számú jelentése szerint, nevezett az árverés után 1921. évi IX/27-én 8743/1921. szám alatt kért és 1911. IX/28-án 563/1921. nyil. szám alatt kapott fegyvertartási engedélyt.

F. Józsefnek tehát már volt fegyvertartási engedélye akkor, amikor a törvényhatósági bizottság megtámadott határozatával az árverés eredményét felülbírált.

És így jogszerű ok nem forgott fenn az árverés megsemmisítésére és újabb árverés elrendelésére.

Ezért a rendelkező rész értelmében a község részéről előterjesztett panasznak helyet kellett adni. (673/1922 K.)

58.

A községi képviselőtestület az árverési feltételekben s a haszonbérleti szerződésben a kártalanításra nézve eltérő eljárási szabályokat, s ami több, olyan szervezetet, amelynek határozata ellen jogorvoslat nem használható — meg nem állapíthat.

Közig. bír.: A m. kir. közigazgatási bíróság állandó gyakorlata szerint (700. sz. elvi h.) arra való tekintettel, hogy a vadászat gyakorlása közben a vadászatot gyakorló által, valamint a fővadak által okozott kár felbecsülése és megállapítása tárgyában követendő eljárást részben maga a vadászati törvény (7., 16. §§.), részben pedig a fennálló törvényes rendelkezések szabályozzák: a község képviselőtestülete az árverési feltételekben s a haszonbérleti szerződésben a kártalanításra nézve eltérő eljárási szabályokat, s mi több, olyan szervezetet, amelynek határozata ellen jogorvoslat nem használható, meg nem állapíthat.

Ezt a szabályt sértette meg a képviselőtestület, amikor az árverési feltételekben kimondotta, hogy a fővadak okozta károk felbecsülése kérdésében az előjáráság végérvényesen határoz.

Ezekből az következik, hogy ez a törvényellenes árverési feltétel s az ennek alapul vételével megtartott árverés megsemmisítendő. (249/1922. K.)